

PODOBNY (1815) *ai*

podobny (1533), **podobien** (240), **podobień** (3), podobny *a.* podobien (39); podobny, podobien : podobień *RejZwierc* (43:2), *KlonFlis* (3:1).

Pierwsze o jasne; drugie o w podobien jasne; -dobn- (300), *-dóbn-* (2); *-dobn-* : *-dóbn-* *KochPs* (7:1), *SarnStat* (106:1).

comp i sup (38+3) *-podobniejszy* (41); *-ejszy* (2), *-(e)jszy* (39). *sup nã-* (3); *nã-* (1), *n(a)-* (2).

sg m N podobny, podobniejszy (365), podobien, podobień (158); *~ (attrib)* podobny (69), podobien (8); podobien *MiechGlab*, *RejFig*, *SienLek*, *RejPos*, *KochPhaen*, *KochFrag*; podobny : podobien *HistAl* (2:1), *RejAp* (1:1); *~ (praed)* podobny (174), podobien (150); podobny *BielŻyw* (3), *MurzNT*, *KromRozm II*, *GroicPorz*, *KrowObr* (7), *GrzegRóżn* (2), *SarnUzn* (2), *GrzepGeom*, *BiałKat*, *KuczbKat*, *BielSpr* (2), *WujJud* (2), *RejPosWstaw*, *WierKróc*, *BiałKaz*, *BudNT* (5), *CzechRozm* (6), *ModrzBaz*, *Oczko*, *SkarŻyw* (3), *StryjKron*, *CzechEp* (10), *NiemObr* (2), *KochDz*, *GórnRozm* (3), *Phil*, *GórnTroas*, *LatHar* (3), *SarnStat* (2), *SkarKazSej*, *ZbylPrzyg*; podobien *RejRozm*, *BielKom*, *GliczKsiąż*, *RejFig* (3), *RejZwierc* (3), *SienLek* (4), *GórnDworz* (2), *KochMon*, *KochPs* (5), *KlonŻal* (2), *ArtKanc*, *KmitaSpit* (2), *PaxLiz*, *KlonFlis* (2); podobny : podobien *BierEz* (2:2), *OpecŻyw* (1:1), *PatKaz I* (1:3), *FalZioł* (28:2), *GlabGad* (1:2), *RejPs* (2:11), *RejKup* (1:1), *LubPs* (2:1), *RejWiz* (2:19), *Leop* (3:4), *BibRadz* (5:5), *BielKron* (6:4), *Mącz* (5:3), *Prot* (1:1), *RejAp* (1:6), *HistRzym* (2:1), *RejPos* (1:14), *RejZwierc* (3:24), *BudBib* (10:1), *PaprPan* (2:9), *PaprUp* (1:1), *Calep* (1:1), *GrabowSet* (4:2), *WujNT* (16:1), *SkarKaz* (3:1), *KlonWor* (1:1). *◇ G* podobnego, podobniejszego (36); *-égo* (2), *-(e)go* (34). *◇ D* podobn(e)mu (3). *◇ A* podobnego (53), podobny (40); *-égo* (3), *-(e)go* (50). *◇ I* podobnym (6). *◇ f N* podobną, podobniejszą (246), podobna (6), podobn(a), podobniejsz(a), *nãpodobniejsz(a)* (34); *~ (attrib)* *-ã* (112), *-a* (1); *-ã* : *-a* *SienLek* (5:1); *~ (praed)* *-ã* (84), *-a* (5); *-ã* : *-a* *MurzHist* (1:1), *Leop* (1:1), *SienLek* (2:2), *KlonFlis* (1:1). *◇ G* podobnej (17); *-éj* (1), *-(e)j* (16). *◇ A* podobną (6). *◇ A a. I* podobną (4). *◇ L* podobnej (7); *-éj* (3), *-(e)j* (4). *◇ n N* podobné, podobniejszé, *nãpodobniejszé* (174), podobno (67); *-é* (9), *-e* (1), *-(e)* (164); *-é* : *-e* *SarnStat* (1:1); *~ (attrib)* *-é* (60); *~ (praed)* *-é* (111) [*w tym: przy podmiocie rzeczownikowym* (108)], *-o* (60) [*w tym: przy podmiocie rzeczownikowym* (6)]; *-é* *FalZioł* (16), *BibRadz* (10), *Goski* (2), *BielKron* (2), *OrzQuin* (2), *SienLek*, *RejAp* (3), *GórnDworz* (4), *GrzegŚm*, *BudBib* (2), *BudNT* (3), *ModrzBaz* (2), *SkarJedn*, *StryjKron*, *CzechEp* (2), *NiemObr*, *KochPieś*, *ArtKanc*, *GórnRozm*, *GrabowSet*, *LatHar*, *KołakCath*; *-o* *OpecŻyw* (6), *PatKaz I* (2), *PatKaz II*, *PatKaz III*, *KłosAlg*, *RejJóz*, *RejRozm*, *KrowObr* (2), *RejWiz* (4), *OrzList*, *HistRzym*, *BiałKat*, *KochPs*, *CzechEp*, *ActReg*, *KochCz*; *-é* : *-o* *BielŻyw* (2:1), *RejPs* (1:2), *Leop* (7:3), *Mącz* (1:8), *RejPs* (11:5), *RejZwierc* (1:2), *WujJud* (1:4), *SkarŻyw* (1:1), *WujNT* (24:6), *SkarKaz* (3:2). *◇ G* podobnego, podobniejszego (58); *-égo* (7), *-(e)go* (51). *◇ D* podobn(e)mu (1). *◇ A* podobné, podobniejszé (34); *-é* (2), *-(e)* (32). *◇ I* podobnym (3). *◇ L* podobnym (1). *◇ V* podobné (1). *◇ m a. n I* podobnym (2). *◇ pl N m pers* podobni, podobniejszy (126), podobny (2); *~ (attrib)* *-i* (4); *~ (praed)* *-i* (112), *-y* (2); *-i* : *-y* *RejPs* (8:2). *m an [cum N pl: ptacy]* podobni (1). *subst* podobné (115), podobny (5), podobni (1); *-é* (17), *-e* (2), *-(e)* (96); *-e* *KochPhaen*; *-é* : *-e* *KochPs* (1:1); *~ (attrib)* *m i f -é* (43). *m -é* (15), *-y* (1) *OrzRozm Q4*; *~ (praed)* *m -é* (14), *-y* (1), *-i* (1) [*cum N: większy i namniejszy [płesznic]*]; *-é* : *-y* *RejAp* (1:1); *-é* : *-i* *FalZioł* (1:1; I 114c). *f -é* (30), *-y* (2);

-é : -y *RejWiz* (2:1), *RejAp* (2:1). *n* -é (13), -y (1) *RejAp*. ◇ *G* podobnych, podobniejszych (65). ◇ *D* podobnym, nąpodobniejszym (11). ◇ *A m pers* podobné (15); -é (5), -(e) (10). *subst* podobné, nąpodobniejsze (105); -é (13), -(e) (92). ◇ *I m* podobnymi (7), podobn(e)mi (7); -ymi *GlabGad*, *SienLek*, *GrzegŚm*, *CzechRozm*; -(e)mi *LubPs*, *OrzRozm*, *ModrzBaz*, *LatHar*, *WujNT* (2); -ymi : -(e)mi *BibRadz* (3:1). *f* podobn(e)mi (4), podobnymi (3); -(e)mi *WerKaz*, *KlonWor*, -ymi *CzechRozm* (2); -(e)mi : -ymi *ModrzBaz* (2:1). *n* podobnémi (4) *GórnRozm*, *LatHar*, *SarnStat* (2), podobnymi (2) *KrowObr*, *WujNT*; -émi (2), -(e)mi (4). ◇ *L* podobnych (19). ◇ *du N (cum nm)* podobna (1) *RejZwierz* 41.

Sł stp: podobny, podowny, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

1. *Taki sam lub prawie taki sam, identyczny lub zbliżony pod jakimś względem (wyglądu zewnętrznego lub innym), przypominający kogoś lub coś; taki jak inny, o którym była mowa (1629) : Mymer*¹ 35v; *Goski* A5, A5v; *Abludo*, *Nie yeftem podobny*. *Mącz* 199a; *Similo*, *Ieftem yednaki/ podobny/ równy*. *Mącz* 393d, 393d; *Calag* 141a, b, 247a; *Assimilo – Prizirowniwam*, podobnim czynię. *Calep* 105b; *Conformis – Podobnego kłztaltu*. *Calep* 239b, 105b, 240a [2 r.], 245a, 981a [2 r.].

Z elipsą dopełnienia, które mogłoby być wyrażone zaimkiem anaforycznym lub powtórzeniem rzeczownika z poprzedzającego kontekstu (92): BierEz B3v, D4v, O3v; *Iłciec na fwieczie zadnego Niemas kogo podobnego*. *Iedno ten czo łam powiedal Kiedy czlowieka ftworzyć myal*. *RejKup* k2v; *MurzNT* 143v; *Weźmimy ten przed fię podobny przykład*. *GliczKsiąż* H5v, O2v; *GroicPorz* a4; *Leop Thren* 1/20; *GrzegRóżn* Bv; *Mącz* 74b; *Ieft też coś podobnego w Polłkiey Hiftoriey SarnUzn* C2; *Podobne też było zácmmienie ták dwádzieściá y oóm lath* *LeovPrzep* A4v; *GórnDworz* Mm6v; *HistRzym* 130; *RejPos* 146; *GrzegŚm* 54; *WujJud* 203v; *BudNT Mar* 7/8, L6 marg; *CzechRozm* 48, 162v, 199; *iáko o Iudáfzu w podobney rzeczy nápiřano* *ModrzBaz* 63, [41]v, 93; *CzechEp* 195, 296, 341, 342, [381], 382; *Zycźcie oyczyynie/ áby wam rodziłá Podobnych síłá*. *KochPieř* 13; *LatHar* 81, 136, 232, 233, 261 (8); *WujNT przedm* 12, 22, 24, 25, s. 4 (29); *WysKaz* 28; *SarnStat* 354, 469 [2 r.], 566, 575, 707 (12); *PowodPr* 13, 32, 42, 52, 53 (8); *GosłCast* 5.

podobny do kogo, do czego (34): Zdać fię więc czálem drugi by był Anyoł z niego/ A on ínadź podobnieyfzy do Ołłá íprołnego. *RejWiz* 47v, 30, 52v, 154, 180, 187; *RejFig* Dd2; *RejZwierz* 84; *RejAp* 142v; *v kthorych [drzew] gáłęzi/ záwdy łá do pniaká á íniathu podobne/ á ieffi fię kiedy odrodzą/ to tám nie przyrodzenie winno/ ále ogrodnik niedbáły*. *GórnDworz* D2, C4v, I5, Q4, Bb7v; *RejPos* 171, 309v; *RejZwierz* 52; *PaprPan* Fv, M2v, Zv; *KochPs* 84; *GórnRozm* K2v; *Nie przymierzem tedy ono [przymierze] Krółá Włádyłłáwá było: náwet nic podobného do przymierza nie miáło* *OrzJan* 119; *KmitaSpit* Bv; *SkarKaz* 418a, 422b; *CiekPotr* 59; *GosłCast* 4; *PaxLiz* C2v. *Cf W comparandum występuje; »do (nie)prawdy podobny«.*

podobny komu, czemu (858): BierEz Dv, S; *OpecŻyw* 18v, 19, 63, 84v, 104v, 129v; *OpecŻywList* C; *PatKaz II* 41, 69; *PatKaz III* 118; *[ziele alki]* *ma líft podobny lífthom pńinkowym* *FalZioł* I 6b, I 6b [2 r.], 18a, 23d, 25b, 26c (89); *Wieldzi á cznotliwi v Tirannow podobny [!]* *łá licźbie pořpolitey gdzie iedna więczey znamionuie niż druga*. *BielŻyw* 6, 44, 68, 141, 143; *GlabGad* A2v, D3, D4v, E5, G3v (10); *MiechGlab* 63, 65; *RejPs* 139v; *Tego [człowieka] iedno [Bóg] ftworzył łobie Podobnego íwey ołłobie*. *RejKup* k2v, m4; *HistAl* A7, B2v, H6v, I2, L2v [2 r.] (9); *MurzHist* F3v; *MurzNT* 31,

Matth 22/39, *Luc* 12/36, *Ioann* 9/9; *KromRozm II* r2; *BielKom* F2; *GliczKsiąż* D3v, K6v, K7v [2 r.], M2v; Fálíz ieft podobny iáłzczorcżemu iádowi. *LubPs* D2v *marg*; Bo lie sftáne thym podobien czo idą w odchłań precz. *LubPs* G3v, K, N2, N2v, O3v [3 r.], O4v *marg* (19); *GroicPorz* ffv, ll4v, mm2; *KrowObr* 40, 49 [2 r.], 54v, 82v, 113 (15); Bowiem to záczać co ma tknąć ftanu każdego/ Podobno ieft przygodam morzá burzliwego. *RejWiz* 3; By nam był Pan zaftępow niezoftháwił nafienia/ bylibychmy iáko Sodomá/ y podobni tym co w Gomorze miełfkáli. *Leop Is* 1/9, *Gen* 41/38, 39, *Ex* 9/14, *Deut* 18/18, 3.*Reg* 13/18 (32); Wáfze powiefci fą podobne popiołowi *BibRadz Iob* 13/12, *Ex* 30/32, *Num* 11/7, *Deut* 5/8, 4.*Reg* 18/5, 1.*Par* 17/20 (40); gdy mowić pocznie/ fłowá z vft iemu pływá: potokom onym iárem podobny *OrzRozm* Q4, A2v, C2, D2, H2, Q3v, T4; *BielKron* 8v, 14, 89v, 93v, 97v (22); *GrzegRóżn* E, G, M3v, M4; *KwiatKsiąż* C4v, G2v, K2v; Aliquem referre, Być komu podobien. *Mqcz* 124b; *Instar voluminis erat Epistola*, *Lift* był podobny xięgóm. *Mqcz* 171b; Itaec a te non multum abludit imago, Ten obras yeftci małem podobny/ nie dáleko cie chybia. *Mqcz* 199a; *Vicinus illi*, *Podobien yemu*/ nie dáleko lie od niego twarzą odftzelił. *Mqcz* 493d, 13d, 17b, 28b, 37b, 48a (51); *OrzQuin* I, Iv [2 r.], Nv, O2v [2 r.], S, Zv *marg*, Aav *marg*; *Prot* Bv; *SarnUzn* B7; *SienLek* 13v, 28v [4 r.], 30v, 41 [6 r.], 41v [2 r.], 64, Y[yy]v; *LeovPrzep* B2v [2 r.], C2; *RejAp* CC2v, 48v, 107, 110, 125v, 126, 151v; *HistRzym* 7, 41v, 46, 130; Podźmyfz do myfliftwá/ ktore ma w łobie coś podobnego woynie *GórnDworz* E3v, B2, D2, E6v [2 r.], F2v, F3v (21); *GrzepGeom* D2; *RejPos* 52, 84, 149v, 171, 237v (8); *BiałKat* c, 31 [3 r.]; *GrzegŚm* 8, 11, 29, 37, 43 (9); *KuczbKat* 100 [2 r.], 235, 375, 395; *RejZwierc* 242v; *BielSpr* 21v [2 r.]; *KochMon* 24, 27 [2 r.]; *WujJud* 9 *marg*, 130, 175, 213, 232, Ll3, Ll3v; *WujJudConf* 151v, 229v, 246v; *RejPosWstaw* [21²]v, [41²]v; *BudBib Ex* 15/10, *Deut* 4/32, 33/29, 1.*Reg* 26/15, 2.*Reg* 9/8 (23); *Strum* C2v; *WierKróc* A4, B; *BiałKaz* B4; *BudNT przedm* b7, c7, *Luc* 6/47, *Matth* 13/24, 18/23 (18); *StryjWjaz* C4; *CzechRozm* 7, 17v, 23, 27, 29 (38); *PaprpPan* Fv, K4v, Mv, N2, Ov (11); [chrześcijańska biała głowa] ma go [męża] połufzna być y w wczciowości mieć/ áby też kościołowi była podobná kthory Pána Chriftułá oblubienicá fwego/ ćci *KarnNap* F4, F4; Podobne temu ábo iefzcze y frożlze ono/ co powiedáią o nieiákim Kállimáchu *ModrzBaz* 21v, 3v, 7v, 30, 33, [41] [2 r.] (24); *ModrzBazBud* p6v; A kácerftwo defzczowi gwałtownemu podobne ieft *SkarJedn* 24; *Oczko* 34; Táki podobien będzie drzewu porzécznemu/ Które przynośi co rok owoc pánu fwemu *KochPs* 3, 76, 105, 115, 140, 154 [2 r.] (11); *SkarŻyw* 40 [2 r.], 41, 58, 99 *marg*, 126 (16); Przeważność Litewfka podobna Lacedemoⁿfkiey ad Termopilas y Vlifseffowey z Diomedeffem *StryjKron* 315 *marg*, 411 *marg*, 477 *marg*, 537 *marg*; *CzechEp* 16, 38 *marg*, 43, 86, 99 (35); *NiemObr* 5, 14, 62, 106, 127 (8); *KochFr* 128; *KlonŻal* B4, D4v; *KochBr* 151; *KochDz* 106; *KochPhaen* 3, 7, 16; *ReszPrz* 35, 61, 76; *WerKaz* 282; Twoie nadobné lice ieft podobné zarzy *KochPieś* 8, 42; *ArtKanc* A14v, D16v, E15, N13v, Q15; *GórnRozm* B4, M4v; *Paprup* B2, B3; *Calep* 87a, 88b, 100b, 122a, 128a (25); Cny Herkuleśie Polfki: boday siłá/ Podobnych tobie/ oyczyzná rodziłá. *GrochKal* 22; *Phil* M3; *GórnTroas* 35, 40; *GrabowSet* D4v, E, Ev, E4v, Lv (12); *KochFrag* 25, 43; *OrzJan* 49, 118; *LatHar* [+9]v, 15, 89, 167, 170 (12); *KołakCath* A3, B3, C2; *WujNT Matth* 6/8, 11/16 [2 r.], 13/24, 31, 33 (76); *JanNKar* A4v, E2; *SarnStat* 106, 142, 262, 406, 505 (12); *WitosłLut* A3, A3v; *KmitaSpit* B, B4; *PowodPr* 38, 40, 48, 55, 79; *SkarKaz* 80b, 122b, 280b, 487a, b [2 r.], 580a; Zły będąc złym, chciałby złym dobrego wczynić, Zeby mu był

podobnym. *CiekPotr* 19; *SkarKazSej* 660a, 707b; Boiaźń ięft áffekt záięczy y płochy: ten podobień ięft Auftrowi wiátrowi z południá *KlonFlis* B, A4v [2 r.], G4v; *KlonWor* **, 75; Teráźnieyfzy świát nie ięft podobny onemu. *ZbylPrzyg* B2v; *SzarzRyt* D. *Cf W comparandum występuje*; »sobie podobny«.

podobny ku komu, ku czemu (233): *BierEz* A4v; *PatKaz II* 41; Wielka ozanka ięft ziele niebarzo wyfokie/ podobne ku dębczynie *FalZioł* I 36b, I 36b, c, 38c, 79a, 95b (39); taki człowiek (ktory tylko wychwała cznotę) łam z łobą nie zrownawa gdy żywota ku łłowam podobnego nieukazuje *BielŻyw* n1b 10, s. 32, 48, 67; *GlabGad* D3, H6, L7; *RejPs* 27v, 33v, 43, 51, 54v (26); *RejRozm* 391, 406; Bos podobnieify iuz ktemu Ku wolowy rogatemu. *RejKup* N, p5, R, r7v, v2v; *BielKom* A; *LubPs* O2v; *KrowObr* 22v, 23, 219; *RejWiz* A5, 6, 11v, 16, 21 (24); Podobne ięft kroleństwo niebiekie ku onemu człowiekowi/ kthory był pofiał rolą łwoię dobrym nafieniem. *Leop Matth* 13/24; *RejFig* Ccv, Dd2; Podobno do mnie baczy/ co teź łam rad czyni/ Lecź bychwá byłá obá/ podobná ku łwini. *RejZwierz* 41, 30v, 123; Ku komuź podobne ięft Kroleństwo Boże/ á ku ktorey ie rzeczy przypodobuie? *BibRadz* *Luc* 13/18; *BielKron* 20, 34, 218v, 441v, 463; *Prot* A4; Aczkołwiek y łpánie łámo potrzebne/ ku łmierci ięft bárzo podobne: bo człowiek łám łam o łobie nie wie. *SienLek* 11, 27v; *RejAp* 12, 26v, 29, 47 [2 r.], 48v [4 r.] (33); á rołkwitnełá łie iey twarz/ łák iźe byłá podobnieyfza ku Anyołu niźli ku człowieku. *HistRzym* 8, 7 [2 r.]; *RejPos* Bv [2 r.], 12v, 13, 38v, 58v (29); *RejPosWiecz*² 91, 92; bo powieda piłmo iź ładen ku tobie nie ięft podobien Pánie. *RejZwierc* 10; Człowiek ku Anyołowi podobyeń. *RejZwierc* 36 *marg*, 1v, 15v, 19v, 52, 61v (41); Błáđ ięft człowiek: á co żywie/ Podobno to ku márnemu Snu nocnemu/ nieznácznemu. *KochPs* 57, 137; *ArtKanc* K18. *Cf W comparandum występuje*.

Ze zdaniem względno-porównawczym [jaki] (1): TV łás odźiany łtoi włzyłtek piękny w łobie Podobne drzewá máięć/ iákimi ná obie Strony nátknione brzegi biegly Nilus wonia *WitosłLut* A3v.

Konstrukcje w funkcji tertium comparationis:

~ *podobny według (a. wedle) czego* (2): iź Melchifedek/ według vrzędu łwego/ był podobny Kryłtułowi Synowi Bożemu. *KrowObr* 179v. *Cf* »wedle wszego podobny«.

podobny na co (1): Młeczyk ięftł ziele nawzrołth podobne mieczóm *FalZioł* I 61a.

podobny czym (69): TO ziele wzrołtem podobne zwończowi *FalZioł* I 141c, III 2a, IV 36a, 42c, 43d; *RejPs* 85v, 98, 109, 169v, 202, 218v; *RejKup* v2v; *KromRozm II* r2; *RejWiz* 51 *marg*, 52v, 152, 187, Cc4v; *RejZwierz* 74v; *OrzRozm* T4; chleb pieką s korzenia/ kthory podobien łmákiem ku łwieźym Káłztanom. *BielKron* 441v, 271, 433v; *Lepidium*, Ziele gorskością podobne gorczicy y pieprzowi. *Mqcz* 189b, 262d, 270d; *RejAp* 115v, 122; *GórnDworz* E6v, Gg4v; *RejPos* 171, 172v, 309v; *RejZwierc* 135v [2 r.], 214, 225v, Aaa3v; *WujJud* 232; *BudNT Iac* 5/17; *PaprPan* M2v, Ov, Rv; Swym ołtrym iádem podobni do łmije *KochPs* 84, 204; iź y człowieczeńłtwem y rodzáiem Żydowłkim miał być według proroctwá podobny *CzechEp* 296; *PaprUp* B2, B3. *Cf* »podobien podobieństwem«, »twarzą podobny«, »podobny urodą«.

podobny na czym (17): Bo ná włzech onych połtepkoch/ podobien do łudzi. *RejZwierz* 84, 49v; *RejPos* 83v. *Cf* »na obliczu podobny«, »podobny na postawie«, »na wszem podobny«.

podobny w czym (98): brode ł maiątz gęłtá a wdzięczná/ włołom w barwie podobná *OpecŻywList* C; *PatKaz III* 132v; *FalZioł* I 6b, 23d, 26c, 36d, 39c (19); *BielŻyw* 48; *GlabGad* D3, P4v; *MiechGlab*

65; *RejPs* 139v; álem łtego łmucien iże ołobá twoiá ni wczym mi nie ielth podobna [*in nullo mihi similitur*]. *HistAl* A7; nyechay nye rozumye ocyec z mátká áby mu łie woł álbo źrzebyę yákye w oborze vrodziło. Ma wlpámyętác iź człowyeká mu pan Bog dał/ podobnego w rozumye *GliczKsiqż* C7, M2v; *LubPs* K, N2, Y3 *marg*, gg3; *RejWiz* 51, 111v, 191; *Leop* 1.*Mach* 3/4; *OrzRozm* A2v, D2; *BielKron* 14; *SienLek* 30v; *GórnDworz* Lv, P6v, V6; *RejPos* 301; *BiałKat* 316; A we włytykich łpráwach łwoich podobnieyłzy ku iákies bełties niemey á niźli ku człowiekowi. *RejZwierc* 62, 217v; *WujJud* 213; *WierKróc* B; *CzechRozm* 107v; *CzechEp* 43; *NiemObr* 5; *LatHar* 15 *marg*, 232; *KołakCath* B3; *KołakSzczęł* A3v, A4; *WujNT* 493. Cf »podobny w urodzie«, »we wszem podobny«. ~

W comparandum występuje rzeczownik, który w zwykłej konstrukcji pełniłby funkcję przydawki (dziejawczej, przynależnościowej, materiałowej lub wyjątkowo jakościowej określającej kolor) typu: podobny do kogo zamiast: do czego czyjego (93):

~ podobny kogo, czego (4): Vrina ktora ielth zamáczona/ zaburzona/ nie inaczey iakoby miała być końka, albo bydlęcza. A włzakolź częłto kroć bywa cudna á barzo zdrowe⁸⁰ człowieka podobna *FalZioł* V 67, I 151b; Roście tedy to źiołko ná dobrá piądź wzgóre/ [...] liłteczkami źółtych fijołkow podobnymi *SienLek* Y[yy]v; Bárźiey łie tedy obawiaimy tey wroźki z piłmá ł. áby zá wyłtępkem tego Krolá [*Baltazara*] podobnym/ nie wiłciły łie w nas te łłowá [*mane tekel fares*]. *PowodPr* 76.

podobny do kogo, do czego (3): PArysci ná połtáwie/ lecz vrodá iego/ Podobna do Hektorá *RejZwierc* 69; Podobiełłtwo oney łzáránczey było ku koniom gothowym ku walce/ á ná głowach ich iákoby korony/ podobne do złotá/ á twarzy ich iákoby twarzy ludzkie. *RejAp* 79; *KlonWor* **5.

podobny komu, czemu (58): KOłthywał [...] gałłky ma podobne lebiodcze *FalZioł* I 37d, I 38c [2 r.], 39a, 78a, 92d, 105d (25); ktorzy mieli łzyie podobne koniom *HistAl* M6; *KrowObr* 131; á ná głowach iey były korony podobne złotu/ y oblicza iey iáko oblicza człowiecze. *BibRadz Apoc* 9/7, 2/18, 8/10; *BielKron* 42v; Sacrificium ambarvale, Obrzędy niektóre były/ náłzym krziżownikóm podobne gdy po polu s chorągwiemi łie włoczác łpiewayá. *Mqcz* 7c; Citrinus color, Złotu podobna fárbá *Mqcz* 55a, 28b, 39d, 367b, 428c [2 r.]; Kiedy w cięłzkiey niemocy v mdłego człowieká mocz bęđzie podobien zdrowemu: znamionuie [...] łmierć. *SienLek* 22, 25, 256v; gdyź teź tu źadnego wczynku nie wlpomma podobnieyłzego łwiętemu Bołtwu łwemu/ iedno to miłofierdzie *RejPos* 172v; *BudNT Apoc* 1/15; Ná co náieźdzánia łzalonemu podobne ná gárdło y ná máiętność cudzá? *ModrzBaz* 141; *Oczko* 8, 10v; Ale to ielth bluźnierłstwo podobne dawnym Sábellianom *CzechEp* 312; *KochFr* 131; *GórnTroas* 72; *WujNT Apoc* 1/15, 2/18, 9/7, 10, 21/11; *JanNKar* D; *PowodPr* 5, 77; *SkarKaz* 242b.

podobny ku komu, ku czemu (20): Bom ia rodzáiu innego/ A máło k nim podobnego. *BierEz* I; lepłzy kwiath ktory ku zołtołci ielth podobny [*tj. źółtawy*] *FalZioł* III 10a, I 107c, 116c; á iad wálz byłby ku iáłłczorce podobien álbo ku onemu wężowi *RejPs* 85v; *RejJóz* D2v; Bo ta tvarz tego niegodna Ku diabłu barzo podobna *RejRozm* 392; *RejKup* v8; *RejWiz* 4, 49, 158, 166v, 173v; Y ten twoy płácź podobien bárzo k łzalonemu. *RejFig* Cc; A łwiátłość iego byłá podobna ku kámieniowi nadrołłżnemu ku Ałpifowi ná kłtałt kriźtału. *RejAp* 181, 12, 28v, 47v; *RejZwierc* 53, 155v.

podobny z kim, z czym (5): Druga ośoba tego ziele ktore zową Aaronem też ma podobną włośność fthymi Lifiemi iayki *FalZioł* I 127b; mieżkánie moie ieft podobne z vmárłemi na świcie. *RejPs* 211; *BiałKat* 175v. Cf »z sobą podobny«.

podobny jako (i) kto, co (3): Syrzyfko tey Felchus: ieft podobne iako Caftoreum. *FalZioł* IV 35c; kędy Piotr podobną mękę/ iáko y Pan/ podiał *WujNT* 514; *SarnStat* 1275. ~

W powtórzeniach niewspółrzędnych określających wzajemne podobieństwo dwu zespołów rzeczy [zawsze w pl; w tym: z dopełnieniem „sobie”, „k sobie” w drugim członie 3 r., w pierwszym 1 r.] (6): Bo AriŹzoteles [!] mędrzec mowi: Podobna á rowna rzecz: k łobie podobne á rowne przyda *FalZioł* V 54; Niemniey też y to ieft rzecz potrzebna/ áby o rzeczách podobnych/ podobne práwá łtánowiono *ModrzBaz* 99, 98; *CzechEp* 293. Cf »rzeczy sobie podobne do podobnych przypodobać«.

W konstrukcjach wskazujących, że ktoś lub coś jest jedyne(-y) w swoim rodzaju lub reprezentuje najwyższy stopień natężenia jakiejś cechy [w tym: o Bogu (25)] (51): *RejKup* k2v; zbuduię kościoł ná chwałę imieniu twemu/ kthoremu podobny nie będzie náleZION ná świcie [cui simile non reperitur in orbe]. *HistAl* Mv, M7v; Gdyż nyet krolá ná śwycy thobye podobnego *LubPs* ff; Zaż możemy náleść iemu podobnego mężá [*Num invenire poterimus talem virum*]/ ktoriby thák ducha Bożego pełen był? *Leop Gen* 41/38, *Gen* 41/39, *Ex* 9/14, *1.Par* 17/20, *Ps* 39/6, *Apoc* 13/4; *BibRadz* 4.Reg 18/5, *1.Par* 17/20; ktory áni vrodził/ áni ieft vrodzony/ áni ma łobie kogo podobnego. *GrzegRóżn* K3v; *RejAp* 107, 151v, 180; iż nie widział tu miedzy námi ná świcie nicz podobnieyżego do rzeczy niebiefkich nád miłość *Górndworz* Bb7v; *HistRzym* 7 [2 r.]; *RejPos* 149v, 171, 172v, 301; *BiałKat* 31; *KuczbKat* 100, 235, 375; *RejZwierc* 10, 252v; *BudBib Ex* 15/10, *Deut* 4/32, 33/29, *1.Reg* 26/15, *3.Reg* 8/23 (8); *BiałKaz* Fv; *BudNT Apoc* 13/4; S tym łie Koronácyá tá Sławna zámknęłá/ Ktorey nigdy podobna łnadź w Polfzczę nie byłá. *StryjWjaz* C4; *CzechRozm* 104v [2 r.]; *ModrzBaz* 63v; *CzechEp* 272; *ArtKanc* Q15; *GrabowSet* D4v; Ty tedy nieprzebrány w miłosierdziu Boże/ á w cudách podobnego nie máiący Pánie *LatHar* 232; *WujNT Apoc* 13/4, 18/18; *SkarKazSej* 660a, 707b.

W połączeniu z partykułą -ż podkreślającą identyczność (4): **PODOBNYZ** Státut o pozywaniu Woźnych. *SarnStat* 575; áby potym o tákowéyże rzeczy álbo iéy podobnéy podobnéż łkazánié było czyniono. *SarnStat* 748, 771, 790.

W połączeniach z określeniem intensywności [w tym: z comp (3); (nie)barzo (barziej) (51), niejako (7), prawie 'całkiem' (6), wielmi (więcej, wielce) (5), nieco (4), małem 'prawie' (3), mało (namniej) (3), nic (2), coś, daleko, dobrze, jakokolwiek, ledwe, poniekąd, tak, właśnie 'całkiem', zgoła 'całkiem'] (93): *BierEz* I; a téż ijżetz má iedné^{go} vcźnia śwého/ wielmi iemu podobného *OpecŻyw* 104v; *ALki* albo wyłuki ogrodne ieft ziele podobne nieiako pľinka^m w włośności *FalZioł* I 6b, I 36c, 49b, III 17d, V 4; *GlabGad* D3 [2 r.]; *RejPs* 54, 129v, 169v, 202; *RejRozm* 392; iż łzkoły álbo kolegia wyelce łą podobne żołnyerftwu/ álbo kozáctwu *GliczKsiąż* K7v; *LubPs* O2v, Y6; *RejWiz* 31, 42, 103, 133, 158, 177v, 180; *RejFig* Cc; *OrzRozm* D2, Q3v, T4; iáko bárzo podobien then młodzyeniec brátu memu ciotecznemu Thobiałzowi. *BielKron* 97v, 148, 462v; *KwiatKsiąż* B2v; Ne comparandus hic quidem est cum illo, Nie ma ten co s onym czynić. Nie yeft mu nic podobien. Nie ma być ku onemu przyrownan. *Mącz* 62a; Non multum ab illo abhorret, Nie bárzo dáleko od niego/ máłem mu podobny. *Mącz* 158c; Adsimilis seu Assimilis, Bárzo podobny/ by yeden. *Mącz* 394a, 12a, 113b, 199a, 293b, 393d,

394a, 434c; *OrzQuin* I, O2v [2 r.]; *SienLek* 11; że dáleko káždy podobnieyfzy będzie ku niewieście do tańcá náłtroioney/ niżli ku czemu dobremu. *RejAp* 80, 50, 79v, 122; *GórnDworz* C4v, F2v, Lv, P5v, R3, T7v, Gg4v; *HistRzym* 130 [2 r.]; *RejPos* 305; *RejPosWiecz*² 92; *RejZwierc* 19v, 53, 68, 75, 79 (8); *BudNT przedm* b4v, s. Kk5v; *PapPan* Y4; *ModrzBaz* 65v, 83v; [koleryk] ále iáko łam ogniówi coś podobny/ ták choroby w które wpada/ nagle á zrázu pálic á gorzéc łye z nim zdádzą *Oczko* 34, 8; *SkarŻyw* 135, 259; *NiemObr* 141, 159; *KochFr* 131; *KochDz* 106; V Nóg Woźniczych wyrzyłf pokłękłégo wołá: Iego znáki/ żywému podobne łą zgołá. *KochPhaen* 7; A [słowo Boże] iest prawie podobne ku źiárnu onemu/ Co pádło podle drogi ptakom ku zbierániu *ArtKanc* K18; *GórnRozm* Cv, K2v, M4v; *Calep* 247b, 790b; *KochFrag* 25; *SarnStat* 51, 106; Pátrzayże iefli Fixel Zyd/ lichwiarz ołobny/ Tey gáđzinie łráłfłiwey nie włásnie podobny? *KlonWor* 75.

W przeciwstawieniach: »rozny (4), inakszy, niepodobny, nierowny ... podobny« (6): Gdyż mawá łtany podobne/ A czemuż łzcześnie nie rowne. *BierEz* O3v; niełprzyiáźliwych łobie rzeczy/ łprzyiáźliwe: á z niepodobnych do łiebie podobne/ czyni *GórnDworz* Mm6v; Chrzełt y łwiátość Ciáłá Pánłkiégo w niektórych rzeczách/ łą łobie podobné. w niekthórych dáleko róźné *BiałKat* 316; *RejZwierc* 52; *WujJudConf* 34; *SkarKazSej* 684b.

W połączeniu będącym ostatnim członem szeregu lub połączenia szeregowego; często z odcieniem uogólniającym: i (wszyscy) inni, pozostali: »i (a)łbo, ani, jako też) (inszy itp. a. drugi) podobny« [w tym: tym (94), temu (13), k temu (3); z powtórzeniem rzeczownika z pierwszego członu (3); w pl (153), sg (13)] = et (que-, vel) (his) (alia) similia (a. similes, a. quid simile) *Vulg*, *Modrz*, *JanStat*, *JanPrzyw*; et similia huiusmodi *PolAnt*, *Vulg*; et id genus (alia a. caeteri), et quae (a. qui) his a. illorum sunt similia (a. similes) *Modrz*, *JanStat*; et quicunque sunt, nec alia genera, vel eiusdem generis *Modrz*; et (quam) alia possibilia *JanStat* (165): *MetrKor* 26/62v; Piáthá częłc o klijoch rozmagitich/ y o inłfzych podobnych rzeczach ku kliiowi. *FalZioł* III 25d, V 62; *GlabGad* D4v; *MurzHist* D2v, F3v; *MurzNT* 66, *Mar* 7/8; *GroicPorz* dd4v, ii; Thoć łą tedy ołłtztępieńcy/ y tym podobni. *KrowObr* B; Ktorychem nie włzytkim okazał/ iedno łobie/ y niekorym łobie podobnym. *BibRadz* 4.*Esdr* 8/61, *Apoc* 16/12; *BielKron* 213v; *GrzegRózn* A4v, G, M3v; *KwiatKsiąż* C4v, G2v; *Rutrum*, Nieyákie naczinie kłórem wapno rościeráyá y rołpráwiáyá wapienna łopátá/ Szufłá/ Kiellá y tákowym podobne naczinia. *Mącz* 361d; *OrzQuin* P; *LeovPrzep* B4v; A włáfnie ie tu píłmo źábámi zowie/ áłbo podobne ku źábám *RejAp* 137v, 30v; Nie przepomnię też tu owego ćwiczenia [...]/ iáko iest kámieniem ćíłkánie/ wzawod bieganie/ łkakánie/ j ine podobne temu *GórnDworz* E3v; áby w tym tám kákol náleżli/ ábo czo podobnego do kákolu. *GórnDworz* I5, B2, L8v, Mm4; Niechayże tu tedy vmilkną Kápárnáitowie/ Papiłtowie/ Luteranowie/ Nowokrzczęńcy/ y tym podobni *RejPosWiecz*² 94v, 91v; *GrzegŚm* [67]; *KuczłKat* 295; *WujJud* 203v; *WujJudConf* 215; *RejPosWstaw* [21²], [41³] [2 r.]; *BudBib* 4.*Esdr* 8/61; *BudNT Mar* 7/8, 13; *CzechRozm* 6v, 17v, 64v, 68, 69v (17); bo miáłto obyczáiow/ może vzywáć ábo tego słowá cnotá/ lub męłtwo/ ábo vczyńność/ ábo kłorego inłżego temu podobnego *ModrzBaz* 4v, 11, 33, 36v, 53, 59v (17); *SkarŻyw* 206; *NiemObr* 93; *WerKaz* 295; *GórnRozm* L2v; *Hinnulus* – Młodi ielonek, łanią, łarnka, abotim podobne. *Calep* 482b; *GostGosp* 86; *LatHar* 81, 233, 650, 662, 665; *WujNT przedm* 8, 22, s. 51, 69, *Mar* 7/13 (16); *WysKaz* 15, 16, 28; *JanNKar* E3; *SarnStat* 71, 101, 142, 185, 316 (19); *GrabPospR* N; *PowodPr* 37 [2 r.], 48, 78, 79. Cf »ten i podobny«.

Połączenie: »jakoby ... podobny (podobien), podobny jakoby« (2:1): á w pořzodku łwicznikow onych vyrzałem podobnego iákoby ku synowi człowiczemu *RejAp* 12; *RejZwierc* 155v; Ktemu że šrzebro wpuściwłszy czérnieie/ á fárbá iéy białá/ škłu zlánemu/ iákoby z trochá popiołu zmiéłzánému podobna *Oczko* 10v.

Frazy: »podobny kontrafet jest [czyj kto]« = *ktoś jest podobny do kogoś* (1): A ták iáko ná niebie łłóńce/ miefiąc/ y ine gwiazdy pokázuią łwiátu iáko w źwierciedle iákies podobieńftwo/ á wyobráżenie Boże/ ták tu ná ziemi dobrze podobnieyłzy kontrafet ieft włzechmocnego Bogá owi cnotliwi Kfiążetá/ ábo Krolowie *GórnDworz* Gg4v.

»podobieństwo jest podobne« (1): A podobieńftwá łzáráńczy/ były podobne koniom zgotowanym ná woynę *WujNT Apoc* 9/7.

»(sam) sobie (jest) podobny« = *nie mający sobie równych; o Bogu: nie mający pierwowzoru* (2): Bog [...] nigdy fie nie rodził/ łobie rowny y podobny *BielKron* 8; We włzytkich członkách wdźięczność/ mogę rzec/ ofobna: Vrodá/ tylko łámá łobie ieft podobna. *PudłFr* 69.

Zwroty: »być sobie zawždy podobny« = *nie zmieniać się* (1): bo diabeł ieft łobie zawždy podobny. *SarnUzn* H6v.

»mieć coś (a. nieco), nie mieć nic podobnego [z czym]« [szyk zmienny] (2:2): że iego kroleństwo/ niemá nic podobnégo škroleństwami źiemłkiemi *MurzNT* 46; *KwiatKsiąż* B2v; tedyby y tá dumá [tj. *wymysł*] nowych łozefczykow/ o przeniefieniu nafienia/ coś podobnego z tą łpráwá miáłá *CzechRozm* 162v; *CzechEp* 229.

»rzeczy sobie podobne do podobnych przypodobać« (1): prołzę niech fie godźi rzeczy łobie podobne do podobnych przypodobać *ModrzBaz* [41]v.

»podobnym uczynić« = *przyrównać; adsimilare Vulg* (2): Włzelki tedy ktory łłucha tych łłow moich/ y czyni ie: będzie przypodobion (*marg*) podobnym go vczynię. (–) mężowi mądreemu [*adsimilibitur viro sapienti*]/ ktory zbudował dom łwoy ná opoce. *WujNT Matth* 7/24, *Mar* 4/30.

Wyrażenia: »in(sz)y (a. inny), drugi, wtory podobny« = *alius similis, id genus alius, similis ModrzBaz, JanStat; alius, eiusdem generis, id genus, id genus caeterus Modrz; alius possibilis JanStat* (92:12:1): *GrzegRóżn* C3v; *CzechRozm* 104v, 117, 134, 228; Ale co o iednem práwie rzeczono/ to fie y o drugich im podobnych niechay rozumie. *ModrzBaz* 70v, 93; Iac włzytkiego te^{go} piłác tu nie będe: [...] ále tylko niektorych kilká pokażę/ [...] áby z tych kilku/ inłzych wiele tym podobnych mogły być poznawáne y odrzucáne. *CzechEp* 211; *WujNT przedm* 24, 25, s. 169 *marg*; *JanNKar* B4, E2; á łádowi iná podobná temu winę ten/ ktory krzywde vczyni/ będzie powinien zápłácić. *SarnStat* 675, 707, 1272; *PowodPr* 55. Cf *W połączeniu będącym ostatnim członem w szeregu*.

»podobne (jest) miejsce« = *podobieństwo w tekście [szyk 12:9]* (21): *GrzegRóżn* A4v, Bv *marg*, C4; *WujJudConf* 34; Podobne to mieyfce onemu w 1. Moize. roz. 1. wirłz 2. *BudBib* I 361c *marg*; *BudNT przedm* b4v, c7, Kk5v; *CzechRozm* 17v, 30; Dáley zálie miedzy łzyrłzymi liniámi/ ná tymże wnétrznym brzegu/ łá Concordántiae ábo mieyfcá podobne ták z Nowego iáko y z Stárego Tełtámentu popiłáne *WujNT przedm* 25, s. 4, 5, 9, 211 *marg*, 374 (10); *WysKaz* 28.

»podobien [jakim] podobieńftwem« = *jakoś podobny* (2): Tkni fie iedno nieborácźku tkni/ á obácź coś ieft/ przyrownay fie iedno ku themu dołtoynemu łwiętemu [šw. *Janowi Chrzczicielowi*] [...] Iełłież

thy kiedy podobien zá íprofnością ípraw swoich/ namnieyŝym podobieńŝtwem k niemu *RejPos* 13, 309v.

»pojrzenie [czyje] podobne jedno [ilu]« = *wygląd wszystkich taki sam (1)*: y poyrzenie ich podobne iedno czterzem [*aspectus earum similitudo una quatuor*] *Leop Ez* 10/10.

»prawdzie, ku prawdzie, do (nie)prawdy podobny« = (*nie*)- *prawdopodobny*; *verisimilis Mącz, Calep; similis verisimili a. vero Mącz; probabilis Calep* [szyk 8:7] (9:4:2): *BielŻyw nlb* 11; Argumentum dicitur, Wymyflona yáka rozmowá/ álbo íprawá/ ále wízákŝe prawdzie podobna. *Mącz* 16a; Simile vero videbatur, Zdáło íe prawdziwe álbo prawdzie podobno. *Mącz* 489b, 113b, 394a, 489b [2 r.]; wyrwie ón pímo/ ácz fáłŝywie rozumiané/ á wízákóz iednák ku prawdzie v niebácznych podobné *OrzQuin Aa2*; á przeto náłz Dworzánin niechay zániecha tych prawdziwych powieŝci/ kthore podobne íą do nieprawdy *GórnDworz N6, D, P5v, Aa3v; StryjKron* 91; *Calep* [850]b, 1116a.

»rownie podobien« (1): Rownie podobien tháki ku owemu choremu co pod namiothem ná málowánym łóŝku á ná pŝthrych poduŝzkach leŝy *RejZwierc* 105.

»sobie, k(u) sobie, z sobą podobny« [*w tym: w funkcji zwrotnej (38), w funkcji wzajemnej (21)*] [szyk 44:15] (47:10:2): *PatKaz III* 132v; obadwa líft maią sobie podobny/ iedno roznoŝć kwiatow maią *FalZioł I* 67a; Kaŝdy rodzaj Makowy íeŝth podobny sobie w lífcu/ iedno íŝe w kwieciu ma roznoŝć *FalZioł I* 104a; [*Płesznik*] Więczŝy y namnieyŝy íą sobie podobni w lífcu y w kwieciu *FalZioł I* 114c, I 83a, 138b, IV 42a, V 54; *RejPs* 218v; *RejKup* cc3v; *KromRozm II* r2; Seth yáko człowiek dobry á flugá Boŝy/ miał teŝ potomŝtwo sóbye podobne *GliczKsiąŝ Ev, C2, D2v; GroicPorz* a2; Pomni ŝe cie ítworzył Pan podobnego k sobie/ W obyczáioch á w cnotach/ ále nie w ósobie. *RejWiz* 51, 110v; Kaŝde cíáło ku podobnemu sobie będzie przyłáczono á wíŝelki człowiek z rovnym sobie ítowárzyłŝy íe. *Leop Eccli* 13/19, *Eccli* 13/19, 27/10, 28/4; Ktore ítanem/ vrodá/ y w kaŝdey poŝtáwie/ Będá sobie podobne/ y ná wíŝelkiey ípráwie. *RejZwierz* 49v, 74v; *BielKron* 378; *GrzegRóżn* K3v, L marg; Poniewáłz vmysł s íwym cíálem mayá nieco s sobą podobnego. *KwiatKsiąŝ* B2v; Apes apum similes, [...] Bárzo sobie podobni. *Mącz* 12a, 393d; *SarnUzn* H4; *SienLek* 41v; Rzym z Babilonem ná wízem sobie podobne *RejAp* Ff; Ale y ty miáłtá bárzo k sobie náwízem podobny były/ y moŝnoŝciá/ y zwirzchnoŝciá/ y báłwochwáłŝtwem/ y łupyeŝtwem/ y včíŝnieniem álbo przeŝládownáaniem ludzi niewinnych *RejAp* 122; bo kaŝda rzecz do podobney sobie rzeczy/ s przyrodzenia íákoby/ rádá íe gárníe. *GórnDworz* Mv, K5; *RejPos* 83v, 253v; *BiałKat* 316; *WujJudConf* 34, 44v; *BiałKaz* Fv; *BudNT przedm* b4v; *CzechRozm* 104v, 261v; *ModrzBaz* 98; [*Bóg*] wíŝyćkić z íobá rzeczy podobne chćiał mieć *SkarŻyw* 337; *CzechEp* 143, 144, 293; *Phil* F2; *KołakCath* A4v; *KołakSzczęŝl* A3v, A4; Temu dano klucz ítudnie przepáŝci [...] dopuŝzczono mu wíŝelákie błędy y kácerŝtwá wznáwiáć/ y z ítudnie przepáŝci/ to íeŝt z kŝiąg Hulŝytow/ Wíklewitow/ Pikártow/ y sobie podobnych haeretykow wyczerpáć/ y wydáwáć ná ŝwiát. *WujNT* 860, 324; *SarnStat* 645; *SkarKazSej* 684b. Cf »być sobie záwŝdy podobny«, »rzeczy sobie podobne do podobnych przypodobać«.

»podobnym sposobem, obyczajem« = *podobnie (3:2)*: *LeovPrzep* B4v; *CzechRozm* 127v; tedy íákó onego/ ták Anioły y poboŝne ludŝie/ ktory teŝ podobnym obyczáiem íą íynámi Boŝymi/ muŝielibyŝmy chwalić *CzechEp* 195; Podobnym ípofobem Dawid Prorok/ wíŝytkie klátwy y

niefzcześcia przywodzi ná tych ktorzy bez miłosierdzia vbogich ludzi nędzą y včífkáią. *PowodPr* 69, 55.

»twarzą, na obliczu podobny« (2:1): Deo similis, Twarzą y zroftem bogu podobny *Mącz* 393d; A gdyż tám kąpiąc fie/przemieszkawał/ przyzędłzy niektory człowiek/ iemu ná obliczu/ w mowie w chodzie y we wżem podobny/ á oblekfyz fie w iego odzienie/ y wfiadłzy ná iego koń/ iachał ku rycerzom. *HistRzym* 41v; *RejZwierc* 52.

»tym(że), temu(ż), k temu, onym, takowym podobny« [*w tym: in(sz)y (a. inny), drugi (2)*] = *similis PolAnt, Modrz; huic (a. his) similis Vulg, JanStat; talis PolAnt; huiusmodi Calep; ei similis JanStat* [*szyk 168:49*] (*111:101:3:1:1*): Prawdę mowifz/ iż thych fłow tám niemáfz/ ále fą tym podobne *KrowObr* 204; *BibRadz Ex* 30/37, *Is* 66/8, *Ez* 18/14; *GrzegRóżn* C4; *OrzQuin* T4; *LeovPrzep* a4v, A4, B2, C, Fv; *GórnDworz* R3, T7, Bb2v, Ee2; *RejPos* 229v; *CzechRozm* 4, 39v, 117, 134, 244v; *ModrzBaz* [16], 46; *SkarŻyw* 173; *StryjKron* 81 *marg*, 427 *marg*; *CzechEp* 149, 211, 221; *GórnRozm* Gv; *Huiusmodi* – Taky, temu podobny. *Calep* 491a; *GrabowSet* V3; *WujNT przedm* 25, s. 5, 15, 555, 556, 620; *JanNKar* B4, C3v; *SarnStat* 19, 20, 40, 47 *żp*, 49 (61); *KlonWor ded* **2. Cf »ten i podobny«.

»podobny urodą, w urodzie, postawą, na postawie, w postawie, osobą, w osobie, pojźrzeniem (a. wejrzeniem), na wejrzeniu« [*w tym: postawą, urodą itp. (2)*] = *podobny z wyglądu* [*szyk 11:10*] (*9:2:3:1:1:2:1:3:1*): [*muł*] Ma włońności oflowe o krom leniftwa/ ale na poftawie o krom głowy á wżu koniowi podobne. *FalZioł* IV 12d, IV 12a, 44d; *RejWiz* 51, 177v; *RejFig* Dd2; *RejZwierc* 49v; gdy potym obaczył lyną podobnego fobie we wżytkiey ofobie/ żáłował iey [*zabitej żony*] bárzo. *BielKron* 378, 243v, 387v, 463v; *Mącz* 393d; á thęcża była około máyefztatu podobna ná weyrzeniu ku Szmáragdowi. *RejAp* 47, 47; *RejZwierc* 1v, 52; *PaprpPan* Fv, K4v, Y4; *PudłFr* 69; *WujNT Apoc* 4/3 [2 r.].

»we wszem (a. wszy(s)tki(e)m), na wszem (a. wszy(s)tkiem), wedle wszego podobny« = *per omnia similis JanStat* [*szyk 41:5*] (*34:11:1*): *OpecŻyw* 84v; *FalZioł* I 26c; Ale iak fkoro Adama ftworzył, tudzież dałmu towarzyżkę, we wżytkim iemu podoną [!]. *GlabGad* A2v; *RejPs* 198; *RejKup* v2v; *LubPs* O3v; *KrowObr* 49 [2 r.], 144v; *RejWiz* 133; *BielKron* 397v; Refert per omnia patrem. Práwie táki yáko ociec/ Podobny we wżem oycu. *Mącz* 124b; *SarnUzn* B7; *RejAp* 30v, 122, 142v, Ff; *HistRzym* 41v, 46; *GórnDworz* K5; *RejPos* 101; *GrzegŚm* 43; TAtáryzn infzym ftanom iuż ni w czym nie rowien/ Bo bárzo iego miłość ná wżem pfu podobien. *RejZwierc* 242v; Zkąd dłužen był wedle wżego brátom podobnym być [*debut per omnia fratribus similari*] *BudNT Hebr* 2/17; *CzechRozm* 27, 58, 104, 146v, 158, 264; *PaprpPan* Fv, Mv, N2, S2, S4, Cc; *CzechEp* 143, 148, 308; *KlonŻal* D4v; *WujNT* 324, 753 [2 r.], *Hebr* 2/17, s. 757; *SarnStat* 262.

Szeregi: »bliski i podobny« (1): Takież krew ieft ciepleyfa niż mleko, ale żółthek ma fie iako krew gdyż ieft ku niey bliífzy y podobnieyfzy *GlabGad* H6.

»podobny albo (też) in(ak)szy« [*szyk 2:1*] (3): *JanNKar* C3v; tedy powodowa ftroná v támtegóz fądu o podobnąż rzecz álbó téż inákifz/ nie będzie mogła bydż támtymże práwem pátrzoná *SarnStat* 566 [*idem*] 771.

»podobny, (albo) jednaki« (2): *Mącz* 394a; gdy ich dwa fą fobie podobni/ álbó iednácy *SarnUzn* H4.

»(nie)rowny, (i, a, ani, abo) podobny« [szyk 12:7] (19): *FalZioł* V 54 [2 r.]; *KrowObr* 144v; *OrzRozm* C2; *BielKron* 8; iż pożywanie ciáły y krwie iego/ nie iest rowne áni podobne/ ku pożywaniu y picciu pokármow nálfzych/ y napoiow infzych póspolitych. *RejPos* 91, 149v, 309v; *KuczbKat* 235; *BialKaz* Fv; *SkarŻyw* 456; *CzechEp* 272; Ten iest Polńkim Sophoklesem/ ten iest Cállimáchem/ Eurypidowi podobien y wżem rownym Láchem. *KlonŻal* B4; *ArtKanc* A14v; *Calep* 225b; áby im podobne ábo rowne oddáli dobrodzieyństwo *WujNT* 218, 324, 753 [2 r.].

»ten (a. takowy(ż), a. taki, a. który) i (a(l)bo) (inszy *itp.* a. drugi) podobny« [w tym: „tym” (21), „temu” (13); *pl* (29), *sg* (7)] = *haec et similia* *Modrz*, *JanStat*; *talis et (vel) (huic) similis* *Vulg*, *JanStat*; *huius modi et ei respondens, quae et alia* *Modrz*; *idem vel ei similis* *JanStat* (36): *OpecŻyw* 84v; *FalZioł* V 63; *MurzHist* Dv, I3; *KrowObr* 154v, 188v; *Leop Is* 66/8; *GórnDworz* Hhv, Ll7v; A ty zás y infze tym podobne prorocत्वá/ izali nie wśyfłtkie płyną z oney obietnice Dawidowi vcźynioney. *CzechRozm* 142v; Tákíe vrzędow rozdawánie/ ábo wźdy temu iákokolwiek podobne/ mogłoby z wielkim pożytkiem y w nálfzey Rzeczypóspolitey być záchowáne. *ModrzBaz* 83v, 72, 72v, 82, 89v; *CzechEp* 47, 88, 151, 228, 411; Możelz też prośíc Káplaná o przeżegnánie/ dla otrzymánia pomocy z niebá/ ná fprawę ták trudną temi ábo podobnemi fłowy *LatHar* 136, 73; *WujNT przedm* 4, s. 9, 139, 143, 533; My w tákowéy y iéy podobnéy rzeczy fkázuiemy: iż [...] *SarnStat* 505, 669, 748, 790, 911 [2 r.], 1081, 1114, 1115.

2. *Możliwy, prawdopodobny; possibilis* *PolAnt*, *Mącz*, *Vulg*, *Cn*; *verisimilis* *Mącz*, *Modrz*; *credibilis* *Mącz*, *Vulg*; *probabilis* *Mącz* (149) : Ták tá rzecz iest podobna/ Iáko twoiá gadká pierwa *BierEz* G2v; *Possibilis*, *Podobny*/ co zwłáfczázá może być. *Mącz* 430c, 323d, 489b; *GórnDworz* N3, li8; *Calep* 268a; *WujNT* 193 *marg*, 664 *marg*, 699.

podobny do czego (1): iż choroby naycięższe podobne fą do vleczenia *PowodPr* 75.

podobny u kogo (17): *MurzNT* 93v; *RejPos* 257 [2 r.], 272; Niepodobne rzeczy v ludzi/ podobne fą v Bogá. *WujNT Luc* 18/27. *Cf N sg w funkcji orzecznika*; »rzecz podobna«.

podobny komu, czemu (25): O mój oytcze nálafkawífy/ wśyfłtki rzeczy fą tobie podobné *OpecŻyw* 99v. *Cf N sg w funkcji orzecznika*; »rzecz podobna«, »podobny wierze«.

podobny k(u) czemu (11): Tedy iedni [...] powiedáli mu/ iż to idzie Iezus Názaráńfki/ on dziwny Prorok/ [...] á bárzo podobien ktemu/ iż to yuż iest then Mefyálz/ który z dawná fwiáthu obiecán był. *RejPos* 68; iż fłtan pánieńfki iest nie tylko ku záchowánium podobny/ ále y dáleko zacnieyfzy nád małżeńfki *WujNT* 872. *Cf* »podobny k rozumowi«, »podobny ku wierze«.

N sg w funkcji orzecznika (56):

~ »(to) podobna« [w tym: *comp* (4); *u kogo* (1), *komu* (1); *cum inf* (4), *ze zdaniem podmiotowym* (6); *iż, że* (3), *aby, żeby* (2), *co* (1)] (13): Gdyfz się to wtych którzy rás mocnie vwierzyli nie zdá podobná? *MurzHist* S2, O4v; *BielKron* 419v, 445v; *RejPos* 37; Szalonemu też to podobna/ á rozumowi bárzo przeciwna/ fługá fie czyiem odzywáiąc/ á tylko ná ten czás przy pánu ftać/ y po ty go chćieć fłuchác/ poki by co łatwiego/ lekkiego/ y miłego rofkázował *CzechRozm* 100, 131, 136v; *SkarJedn* 205; *CzechEp* 246; *GórnTroas* 51; Podobna iest v Bogá wielbładá przeprowádzíc przez igielne vcho *WujNT* 81; Wízákze podobnieyfza iest/ że pierwíze plagi máią być przed dniem fądnym *WujNT* 838.

»podobno« [w tym: u kogo (9), komu (14); cum inf (10), ze zdaniem podmiotowym (11): aby, żeby, iżby (10), iż (1)] (43): Przeto nieieft podobno abych ten flub złámala/ który^m bogu wlflechmogącemu flubila. *OpecŻyw* 3v, 5v, 58v, 82, 103, 119; Moczą rofzwyżany [Bóg] wlytko moze czo yeft podobno czemu fyą nycz nyepreczyuya yzby nyebylo *PatKaz I* 3v, 10v; *PatKaz II* 75v; *PatKaz III* 110v; *HistJóz* D2v; *BielŻyw* 166; *KłosAlg* A2; *RejPs* 45v; *KrowObr* 214; *OrzList* dv; *BibRadz Mar* 14/35; *Probabilis*, *Podobny/* co fie zwłafzczá zda być podobno. *Mącz* 323d, 323d [2 r.], 430c, 489c; *HistRzym* 61; *RejPos* 257 [2 r.]; *BiałKat* 301; *WujJud* 76v [2 r.], 126 marg, 182v; *CzechEp* 319; *KochFr* 50; *PaprUp* L3; *ActReg* 116; *KochCz* [A4]v; *OrzJan* 105; *WujNT Matth* 19/26, s. 81, *Mar* 9/23, 10/27, 14/36, s. 309; *SkarKaz* 206a, 457b. ~

W połączeniu z określeniem intensywności [barzo (5), mało] (6): Bo było ktemu bárzo podobno wonych moich twárdych wćfkoch/ żeś ty iuz odrzucił mie od obliczności twoiey *RejPs* 45v; *RejWiz* 144; *OrzList* dv; *RejPos* 68, 103v; *LatHar* 12.

W przeciwstawieniu: »niepodobny ... podobny« (9): ábowiem to co v ludzi ieft niepodobno/ to u Boga ieft podobno *KrowObr* 214; *BielKron* 445v; *RejPos* 56v, 257 [2 r.], 272; *WujJud* 80v; *WujNT Luc* 18/27; *SiebRozmyśl* F3.

Wyrażenia: »podobny k rozumowi« = *możliwy, prawdopodobny* [szyk 3:1] (4): Azałz ręce co czynią álbo ięzyk mowi/ Aby wždy co podobno było k rozumowi. *RejWiz* 30, 144; *RejPos* 103v; *KochFr* 50.

»rzecz ((nie) jest a. zda się, a. widzi się) podobna« [w tym: u kogo (2), komu (6); cum inf (10); ze zdaniem podmiotowym (44): aby, żeby, iżby (32), iż, że (12)] = *impossibile est PolAnt, Vulg; non est verisimile Mącz, Modrz; probabilitas Mącz; vere PolAnt; minime absurdum est Modrz* [szyk 41:25] (66): *PatKaz III* 5; *BielŻyw nlb* 14, 82; *KromRozm III* E; Abowiem nieieft rzetz podobna/ áby ten/ ktory w Pánu Kryftufie przetworzon ieft/ miał fię w grzechách kochác y mięfłkać *KrowObr* 59v, 72v, 93v, 110, 130, 131v (9); *BibRadz Sap* 16/15; *BielKron* 337; Si universa provincia loqui posset, hac voce uteretur, By rzecz podobna była áby wżiftká krayiná mogła mówić/ tedy by tych słów wżywałá. *Mącz* 510b, 19b, 38c, 323d, 488c, 489c; *Prot* E; thedy ieft rzecz podobna/ że fyę vkaże ná powietrzu bárzo ftráfzliwa Kometá. *LeovPrzep* C2v, E4; *GórnDworz* D4v, Aa6v, Gg5, Hh6v, Kk, Kkv, Kk3; *GrzepGeom* 1v; Podobna była rzecz iż Pánná porodzić miała. *RejPos* 37 marg, 56v, 66v, 103v, 235v; *BiałKat* 26; *WujJud* 96v, Ll8; *BudBib 2.Par* 6/18; *CzechRozm* 131v; *ModrzBaz* 27, 65; *SkarŻyw* 27, 245, 456; *NiemObr* 87; *ReszPrz* 98; *GórnRozm* E2v; *PaprUp* Gv; Bo nie ieft to rzecz podobna/ y nigdy fie tho nie sftáło/ áby czáfu poftánawiania kthorey R. P. z rázu práwá wlytkie mogły ftánąć *Phil* D3; *KochCz* Bv; *GrabowSet* A2; Máią to zá rzecz bárzo podobną niektorzy/ iż to welołe niebiełkie pofélftwo/ [...] Anyoł do B. Pánný Máryey przyniołł *LatHar* 12; *WujNT przedm* 32, s. 266, 363 marg, 611, 671, *Hebr* 10/4, s. 790; *WysKaz* 35; *SarnStat* 283; *GosłCast* 71; *SkarKazSej* 694b.

»podobny ku wierze (a. ku wierzeniu), wierze« = *verisimilis Mącz* [szyk 4:4] (5:3): *KrowObr* 114v, 130v; *Fide caret res*, *Niewidzi* fie rzecz być podobna ku wierze. *Mącz* 38c, 323d, 394a, 489b; *ModrzBaz* 27; *ReszPrz* 98.

»znak podobny« = *dowód* (1): Ześ w káłce Páńfkiéy/ małz znáki podobné. *ZawJeft* 25.

3. *Nadający się, pasujący, odpowiedni, właściwy, stosowny, słuszny, godny; consonus* *Mącz* (24) : *LibLeg* 11/81v; *RejWiz* 7; *Mącz* 402b; Wszakże mię oná pytałá/ między rozmaitemi wykłády/ któryby mi fię zdał podobnieyfiy. *SkarŻyw* 142.

podobny do czego (1): gdyż nietylko [złoto albo srebro] do zgorzenia w łobie podobného zgołá nic nie máią: ále [...] *Oczko* 7.

podobny czemu (2): *OpecŻyw* 3; y przetoż też żáda chwały łwemu przyrodzeniu podobney. *BibRadz* I 52b *marg.*

podobny k(u) czemu (4): wízu nie máią: iedno dziuri nieiakie podobne ku fluchaniu *FalZioł* IV 30c; *SarnStat* 581; [[*Pallas mówi:*] Kożda znas chce być cudnieyfiá A wślákrzeń ia ku temu iábłku podobnieyfiá. *SądParysa* B; *LustrMalb* 1565/156]. *Cf* »mało podobno k(u) rzeczy«.

Fraza: »jako jest podobno« = *jak trzeba* (1): Ty łłowá łami łobie/ iáko iest podobno/ mówili *SkarŻyw* 207.

Wyrażenia: »czas podobny« [*szyk* 6:3] (9): *BierEz* F3, G3; A dlá tego vpatrzywfiy czas podobny/ rzekl pokornie ku matuchnie łwé. *OpecŻyw* 35v, 84; *BielKron* 277; *SienLek* 10v, 25; *SarnStat* 45; *CiekPotr* 58.

»mało podobny k(u) rzeczy« = *nieodpowiedni, niewłaściwy* (2): Iáko też oná wftáwá w nowym zakonie/ máłóć też iesth k rzeczy podobna/ iż [...] *RejPos* 32, 32.

»podobne mie(j)sce« (2): A odtychmiáft Iudáfs łfukál podobného czału ij mieftza/ iakoby mogli wydatz Iezuła *OpecŻyw* 84; *Strum* Cv.

Szereg: »słuszny i podobny« (2): ysz poddanim Czefarłkim owcze pascz dopvsczym na tich naschich poliach za naymem a plathem łwłchnim y podobnim *LibLeg* 10/71, 11/27v.

4. *Podatny, skłonny* (2) :

podobny do czego (1): Tá twoiá powieść nie bárzo mi w połuch idzie/ bo vbogiego zuchwalcem/ y moznem czyniřz/ do czego podobnieyfiy bogaty niż vbogi *GórnRozm* B4.

podobny ku czemu (1): Boć Duch zły/ ma dofić ludzi w obłudności pokornych/ miltzących/ tzudnie mowiących/ tzyłthych/ połztzących/ y ludzi ku wśelkiemu nabożeńftwu podobnych *KrowObr* C4.

5. *Mogący się podobać, ładny, piękny, przystojny* (10) : *BierEz* B4v; A sama [*Wenus*] szła, chcąc przyzwać Heleny podobnej. *KochMon* 32; [*PapřGniazdo* 202 (*Linde*); k temu też był páchołek podobny y łzczęśliwy do miłóści. *PapřHist* C; Lecz Wolfcens [...] mieczem pierři mu podobne [*candida pectora*] przebada *VergKoch* 258 (*Linde*)].

podobny komu (1): Nic Bogu nieiest podobnieyřzego iedno mąż dołpiałego rozumu *BielŻyw* 92.

W połączeniach z określeniem intensywności [w tym: barzo (1), tak (1), wielmi(1)] (3): *OpecŻyw* 66v; *BielKron* 28; Ale tak podobnego oczy nic nie znają, Ani tak poważnego. *KochMon* 25.

W połączeniu szeregowym (1): Ktoryby [*sluga*] też był podobny/ Kędzierzáwy y wymowny *BierEz* B4v.

Wyrażenie: »na twarzy podobny« (1): Aleć mam łługę godnego/ Y ná twarzy podobnego. *BierEz* A4.

Szeregi: »cudny i podobny« (1): Ale w tych niebezpiecznościach vrodził sie mu [*Amramowi*] drugi syn bårzo cudny y podobny. *BielKron* 28.

»piękny i podobny« (1): W Ten czas/ rozniemogł sie dnia iednego piękny ij wielmi podobny panitz/ ijmieniem Lazårz z Betanié *OpecŻyw* 66v.

»subtylny i podobny« (1): ábyś zåwždy ráczey wierzył iednemu świådectwu porzådnie z słowå Bożego przywiedzionemu: niźli násubtylnieyřym/ y napodobnieyřym wywodom y dowodom/ z ludzkiego rozumu wczynionym *CzechRozm* 2v.

»zacny i podobny« (1): Siå przeydzie na me skrzydła A ićcie niź ten [*tj. Józef*] zacnieyřych Y na wřzytkim podobnieyřych *RejJóz* D5v.

*** *Bez wystarczåcego kontekstu (możliwe znacz. 1. lub 3.) (1)* : Consonum, podobno *BartBydg* 34b.

Synonimy: 1. *bliski, jednaki, rowny*; 3. *godny, słuszny, stosowny*; 4. *skłonny*; 5. *cudny, piękny*.

Cf **NIEPODOBNY**